

ותו ועוד קשה: לא מצאנו בעוד מקום מדיני התורה שקטן יתחייב בעונשי התורה. ואם כן, למה עלה על דעת המקשן לדרוש דרשה לפטור קטן, ובמה שונה דין בן סורר ומורה משאר דיני התורה?⁽²⁾

היכא אשכחן איפה מצאנו בשאר עונשי התורה, **דענש הכתוב** את הקטן — **דהכא** שכאן בבן סורר ומורה **ליבעי קרא** המקשן צריך דרשת הקרא **למיפטריה**?

ומתרצינן: שונה דין סורר ומורה משאר דיני התורה, ויש סברא לחייב אף את הקטן, [ומתורצת קושיה השניה] אף שלא בא לכלל מצות [ומתורצת קושיה הראשונה].

אנן אנו שהקשינו: "קטן מנלן דפטור", **הכי קאמרינן** כך אמרנו:

אטו האם **בן סורר ומורה** — **על חטאו נהרג?**! במה שאכל מנה גדולה של בשר ושתה שתייה מרובה של יין, עדיין לא עבר עבירה שחייבין עליה סקילה, ולמה אכן נהרג? **על שב סופו**, כמבואר במשנה בהמשך הפרק: ירדה התורה לסוף דעתו, סופו שמגמר נכסי אביו, ומבקש הרגלי זלילה וסביאה שהתרגל אליהם, ואין לו מעות לקנותם, ואינו יכול בלעדיהם, ויושב

שהקיף זקן אינו נעשה בן סורר ומורה, ממה שנאמר: "**בן**" ודרשינן "**ולא איש**", ומי שהקיף זקן הריהו "איש"⁽¹⁾.

ואף שאם הביא שתי שערות הריהו כבר "איש" לכל מצוות התורה, ואם כן למה לא ממעטין אותו אף משהביא שתי שערות, תירצה הגמרא, שדרשינן: "לאיש בן" — "בן הסמוך לגבורתו של איש", דהיינו בתחילת היותו "איש".

ולמה לא דרשינן "בן" ממש עד היותו לאיש, עד הביאו שתי שערות, כל זמן שהוא "קטן". על כך מבארת המשנה שאי אפשר לומר כן, שהרי —

קטן פטור, משום **שלא בא לכלל מצות**.

גמרא:

דנה הגמרא: **קטן מנלן דפטור?** מנין אנו למדים שאינו נעשה בן סורר ומורה?

ותמהינן: **מנלן?**! **כדקתני טעמא**, הרי המשנה כבר ביארה: **שלא בא לכלל מצות?**!

שאף שאינו חייב מעצמו, בכל זאת יענישוהו בית דין על מעשיו, כדי שיפחדו השומעים, כמו שנאמר "וכל ישראל ישמעו ויראו", לכן מוסיפה הגמרא קושיה השנייה, לומר, שאינו בר "עונשין" כלל.

וכן כתב ב"כוס הישועות".

וביד רמ"ה משמע שלא גרס בגירסתו את הקושיה השנייה.

1. הרמב"ם (פרק ז' מהלכות ממרים הלכה ה') כותב: וכן איש שגדל "והרי הוא ברשות עצמו" אינו נסקל מפני שגנב ואכל אכילה זו המכוערת. והמאירי כותב: עד שיעשה "איש גמור".

2. בחידושי הר"ן מבאר: ההבדל בין שתי הקושיות הוא, קושיה הראשונה היתה שקטן אינו חייב כשלעצמו בכל מצוות שבתורה.

אבל קושיה זו לא מספיקה, כי עדיין יתכן